Anul XXIX.— No. 52. 5 BANI IN TOATA ŢARA 5 Duminică, 23 Decembrie 1912

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:
Mestugean, Al. Cazaban, Leontin Iliescu, D. Iov, C. Scurtu, I. C. Aslan, N. Pora, Ludovic Dauş, Victor Anestin, Mihail Negru, etc., etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 şi 8
—BANI 20—

NAŞTEREA DOMNULUI NOSTRU ISUS CHRISTOS

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII REGELE FERDINAND CLUJ

SENIORUL DIN HALLEBORG

NUVELA DE ALFRED VON HEDENSTYERNA

Tradusă cu autorisația autorului de H. HEINECKE

— Urmare —

Când ajunseră, el se reîntoarse, cuprinse pe Amelia cu brațul stâng, apoi scoțând pălăria cu mâna dreaptă, se adresă astfel oamenilor lui:

Baroana și cu mine, vă exprimăm toate mulțumirile noastre, de primirea frumoasă ce ne faceți; scumpii mei. vom păstra cea mai dulce amintire, pentru modul afectuos cu care ați întâmpinat venirea noastră. Prosperitatea fiecăruia din voi, va fi cea mai scumpă grije a noastră. Vă mulțumim la toți!"

Baroana și cu mine, a zis el, se gândea Amelia. A! ce durere! vom păstra cea mai dulce amintire a acestei zile. O! da, ea o va păstra, acea amintire. Mai avea atât de puțin de trăit, în cât nu o va putea uita.

Gosta luase măsuri ca tânăra lui soție să fie îngrijită cât se putea mai bine.

D-ra Lindberg părăsise serviciul și fusese înlocuită cu o femee veche a casei, Lindenas, foarte devotată familiei Silverspuit, care plecase de la ei, în urma afacerilor care le mergea așa de rău.

Celelalte slugi, din timpul bătrânului baron, rămăseseră toate; dar Gosta le mai adăogase pe d-na Kerstin, bătrâna doică a Ameliei: aceasta era numai pe lângă tânăra baroană.

Printr'o delicateță extremă, Gosta se abținuse de a oferi fidanțatei lui, cadourile ce se obișnuesc: dantele și diamante. Pentru ca, în adevăr, să o facă să simtă amărăciunea de a nu se putea găti nici odată cu aceste scule, ca celelalte femei? 'I dăruise numai un colier și câteva inele care fuseseră a lo mă-sei.

După ce strânse mâna bătrânului Svensson, Gosta duse pe tânăra lui soție în saclonul de jos, unde acum se odihnea pe un scaun mare lung, nemișcată cu ochii închiși, și cu fața foarte palidă.

Gosta se uită la ea câteva clipe, foarte îngrijat; apoi făcând cu o mână un semn în direcția ușei întredeschisă a sufragerie, puse ușurel cealaltă mână pe umărul neveste-sei și-i zise:

— Draga mea Amelia, vrei să ei ceva întăritor, să-ți dea putere?

— Mulțumesc, răspunse ea cu o voce stinsă; dar în acest moment, deschise ochii, privi înaintea ei și zări pe bătrâna Kerstin, ținând în mână o tavă de argint pe care era o sticlă cu vin. Și, puțin mai departe, sta d-ra Ulla Jousson cu scufa ei albă și șorțul de bucătărie, cu margine roșie, de care era agățat un maldăr de chei. Amândouă îi zâmbeau cu drag și ochii lor erau scăldați în lacrimi.

Ameliei i se suli sângele în obrazi; era prima bucurie mare ce numai simțise de atâta vreme.

Ea întinse brațele înspre aceste două figuri iubite și strigă:

„Ulla, Kerstin, voi sunteți? A! ce surpriză!

Fericirea care reflecta în acel moment blânda ei față, ar fi putut satisface pe un bărbat mai pretențios! Gosta mângâia binișor părul cel bălaiu al nevestei lui și îi zise:

„Asta e cadoul meu de nuntă, Amelie!"

Ea îl privi din fundul ochilor ei de copil și răspunse:

„Era cu neputință să-mi oferi un altul care să-mi placă mai mult; Dumnezeu o să ți-l dăruiască!

D-ra Ulla își șterse ochii, bătrâna Kerstin, uitând de prezența baronului și de respectul ce îi datora, puse tava pe masă, căzu în genunchi, și ascunzându-și fața ei sbârcită în cutele rochiei Ameliei, începu a suspina, bolborosind cu o voce întretăiată:

„Comoara mea, comoara mea adorată!

Incapabilă de a scoate o vorbă, Amelia se mărgini a-i mângâia părul.

Cele două femei se depărtară la un semn de al baronului.

Gosta luă sticla și vărsă puțin vin în pahar.

Se abținu de a umple și pe cel de al doilea pahar, ca să ciocnească cu nevastă sa și de a-i ura bună venire în Halleborg.

— Nu săvârșise destule minciuni în ziua aceea! El apropiă paharul de buzele soției lui zicându-i:

— Numai o picătură, are să-ți facă bine!

Ea gustă și șopti:

— Mulțumesc, cum am să-ți mulțumesc pentru toate bunătățile d-tale.

El luă mâna tinerei femei și îi zise:

„Ziua căsătoriei noastre s'a sfârșit. E mai bine să nu aprofundăm sentimentele care ne-au adus a o serba. Lasă-mă să-ți fac o făgăduială, una singură. Și mă leg formal a o ține. Greșeala de care m'am făcut vinovat, cerându-te de soție, va fi singura, la care vei avea dreptul a-mi adresa reproșuri în viitor. Noapte bună! Dumnezeu să te aibă în grije! Noapte bună!

Când intră în micul lui apartament în care locuise de la întoarcerea sa de la universitate, Gosta își scoase încet haina brodată și spada pe care orice gentilon purta pe atunci la marile ceremonii, și luă o altă haină simplă și se aruncă pe un fotoliu.

In acel apartament, nu se făcuse nici o schimbare.

Pe biuroul lui erau cărți de socoteli pe cari avea obiceiul Svensson a le aduce în fiecare Sâmbătă, în odaia lui de culcare unde avea patul pregătit; țigările și pantofii erau la locul lor, acolo unde i se puneau de obicei în fiecare seară. Își luă cheile, deschise ușa unei a treia odăi și pătrunse înăuntru, după ce mai întâi luă cu el două candelabre.

Pe unul din pereții acestei odăi era spânzurat portretul Iulei, portret pictat de un artist care reușise foarte bine a reda frumusețea tinerei femei. Ochii ei erau de o strălucire de necomparat; tenul ei tânăr, bustul al unui model impecabil!

Toată odaia era plină de lucrurile cari fuseseră ale ei! Intre altele, mai era acolo, șifonierul, masa ei de lucru cu o mulțime de fleculețe, pe care le avusese ea în mâini; amintirea îi sfâșia inima.

Deschise dulapul cu oglindă, și scoase lucrurile pe care le purtase ea și se uita la ele mult. Erau printre ele și câteva costume de teatru. Se apropiă de baron și luă scrisorile pe cari i le scrisese ea, precum și cordonul de perle pe care voise să-i dea, dar pe care nu-l sfârșise de lucrat!

Inainte, el ținea aceste moaște în propriul lui biroiu, și mobilele erau împrăștiate prin câteșitrele odăile apartamentului lui, ca să le aibă mai aproape de el; dar de câtăva vreme strânsese toate lucrurile în singura odaie a treia în sfârșit ca aceea care avea să-i poarte de acl înainte numele să nu le vadă nici odată. Nici ea, nici d-na Silverspint, nu trebuia să se aseze pe canapeaua scumpei lui Iulia. Nu voia ca bătrânul șambelan să aibă vre-odată ocazia să întrebe, cu vocea lui cherchelită, cine era portretul acelei doamne? El singur, în orele de singurătate, care nu avea să-i lipsească, avea să intre în acel sanctuar pentru a-și oțeli cultul amorului și al credinței sale!

Soarele începea a auri apele lacului de Halleborg, abia atunci baronul Gosta se hotărâ a-și lua rămas bun de la iubita lui.

„Vezi tu, Iulia mea, zise el, privind țintă la portretul tinerei femei, nu ne vom despărți nici odată. Azi am dat numele meu unei tinere fete, care știe că nu poate pretinde nici odată să-i dau și inima, căci această inimă nu aparține de cât ție, care mi-ai fost răpită de curând!"

. . . . . .

Palidă, tăcută, ochii închiși, tânăra stăpână de Halleborg era întinsă pe un scaun. Lângă ușe, d-șoara Ulla și bătrâna Kerstin așteptau în zadar să le cheme. In sfârșit, perzând răbdarea, ele deschiseră binișor ușa și intrară:

„ D-na baroană, ne dă voe?... întrebă d-ra Ulla.

— Comoara mea... d-na baroană, trebuia să te culci, iartă pe bătrâna Kerstin, dar ea nu te poate lăsa, să te odihnești astfel.

Amândouă conduseră pe tânăra mireasă în odaia nupțială!

Inima nevinovată a Ameliei, nu se gândise nici odată la însemnătatea acestui cuvânt! Ea nu bănuia nimic de fericirea tânărului soț, nerăbdător și înamorat, care cu o voce sfioasă i-ar fi cerut: „Pot să-ți ajut, scumpa mea?" și să grăbește a scoate soției lui rochia de mireasă.

Dar pe când d-ra Ulla și d-na Kerstin se grăbeau pe lângă ea, o intinție instinctivă făcea pe Amelia să fie jenată la contactul acelor mâini, deși erau mâini cunoscute, mâini prietenoase care îi scoteau cununa de mireasă, văzu și rochia ei neagră: se miră văzând patul acela măreț, în care trebuia să doarmă singură. O durere, a cărei cauză nu o putea descurca, o făcea să regrete odaia ei modestă de la Lindenas, și tovărășia surioarei ei iubite.

„La ce bun, atâta lux pentru o victimă destinată unei morți apropiate?' își zicea ea când în sfârșit rămase singură de tot, cu durerile ei cari erau lotul ei obișnuit, și cari îi da toată libertatea de a se gândi în voie, se puse să-și memoreze evenimentele de peste zi care se scursese, ziua ei de cununie, care avusese atâtea dureri fizice și morale!

Își aduse aminte de lacrămile mă-sei, care îi picaseră pe floarea ei de cununie, pe când i-o prindea în păr, de sărutările fraților și surioarelor ei cari îi ardeau obrajii, de baronul Gosta apropiindu-se de ea pentru a o smulge de lângă a ei!

Își aduse aminte de strigătele de bucurie cu cari o primise la Halleborg, de vocea caldă și hotărâtă a soțului ei, cu care se exprimase mulțumind tuturor, se gândea la frumusețea parcului, a lacului tăcut! Acum unde era soțul ei? El găsise somnul care de ea nu se putea lipi? „Ura! ura!!" pentru cine erau acele aclamări de bucurie, pe care le scosese locuitorii din Halleborg? Nu erau oare pentru ei, care se legaseră, și cari acum erau îndureraţi și tăcuți? Și el, bărbatul ei, se afla acum în aceași trăsură care îi adusese la Halleborg, dar era singur, trăsura lui era urmată de alte multe trăsuri pline de lume, toți triști, și clopotele sunau cu glas funebru!

Amelia se înfioră! Și ea va fi atunci singură într'un car, în fruntea cortegiului; va fi îmbrăcată în alb iar nu în negru, ca astăzi. Bătrânul pastor în pragul bisericei o va aștepta pentru a o conduce la altar, unde, acum cinci ani, îi dedese prima grijanie.

Mama, frații și surorile o vor plânge-o toți, și el, soțul ei va avea o recunoștință negrăită de a-și fi executat așa de repede și scrupulos, pactul convenit între ei pe tăcute!

CAPITOLUL VII

Două vieți despărțite

A doua zi după căsătoria Ameliei cu Gosta, nu se celebră nici o sărbătoare. Mireasa, de altfel, nu ar fi putut lua parte câteva zile, îi fu cu neputință de a părăsi patul. Galbenă și nemișcată, sta liniștită, foarte surprinsă ea însă-și, de a nu se simți și mai bolnavă, cum era de obiceiu, dar că era foarte slăbită. Ochii ei obosiți, priveau cu un amestec de uimire și plăcere, mobila luxoasă a odăei ei, acel lux de bun gust, pe care la ea acasă nu-l cunoscuse. Dincolo de ferestri, zărea lacul și verdeața deasă a pinilor care-l mărginea.

Sunetul clopotelor de la biserică, îi aminti că în ziua aceea era Duminică. Ea se întreba, dacă ar fi în stare să se ducă și ea la biserică, pentru a asculta cuvintele pline de mângâiere ale Pastorului. Fericirea asta, știa ea bine că n'are s'o guste, și se mărgini în dorința de a îndeplini cu exactitudine pactul ce încheiase, adică de a trăi până în ziua de 21 August.

Primi cu bucurie vizita mamei și a soru-sei Anna, cea mai mare fată din familie acum, tovarășa ei până aci.

Era o fată de 18 ani, frumoasă și sănătoasă, semănând foarte mult cu Amelia până în momentul când se împărtășise cu mei și a soru-sei Anna, cea mai mama ei, se întrebau adesea dacă nu avea și în ea germenul vre-unei boale mortale! Dar nici una nu-și mărturisea teama lor mutuală.

Primele momente ale acestei întrevederi, fură pline de emoție și pentru mamă și pentru fată; dar se liniștiră numai decât pentru a gusta plăcerea, revederei lor.

Ulla și bătrâna Kerstin numai putură de bucurie, revăzând pe d-na Silverspint, și-și exprimară mulțumirea de a se găsi toate strânse la un loc.

Trebuia să ofere ceva răcoritor, scumpelor mosafire; Anna abia aștepta, Amelia însă se simțea foarte încurcată în fața acestei necesități, de a îndeplini pentru întâia oară datoria ei de gazdă, ea nu și da seama pe ce picior de belșug și lux era casa ei; se înțelese însă cu Ulla, care aceasta eși, întorcându-se numai de cât cu o tavă încărcată cu fel de fel de bunătăți dulci, cari fu o adevărată surpriză pentru Anna.

„D. Baron întreabă pe d-na, dacă binevoește a-l primi?" zise Ulla punând tava pe un gheridon. Amelia se îngălbeni, fața copilăroasă a Anneï se posomorâ, amândouă uitaseră pe baron.

D-na Silverspint însă, se ridică numai de cât, deschise ușa, și apucă de mână pe Gosta, care i-o îmbrățișă călduros.

Apoi apropiindu-se de pat, luă binișor mâna slăbită a Ameliei și o duse la buze, zicând:

— Cum se simte mica mea... prietenă?

Amelia răspunse printr'o ușoară strângere de mână, adăogând:

— Nu mă simt tocmai rău, nu mă doare nimic, mă simt numai foarte obosită.

După câteva minute, Gosta se sculă. D-na Silverspint îl reconduse până afară, atunci o apucă de amândouă mâinile și o întrebă foarte îngrijat:

— Cum o găsești, scumpă mamă soacră?

— Eu nu o găsesc prea mult mișcată, și de vreme ce a trecut cu bine ziua de eri, pentru un moment nu e nimic de temut. Cu toate astea, Gosta, eu îmi dau seama din ce în ce mai mult, că am săvârșit o adevărată crimă; și știi că fiecare crimă își are pedeapsa ei!

A se citi urmarea în „Universul Literar" care va apare Sâmbăta viitoare.

Ecourile săptămânei

Sărbătorile de Crăciun, anul acesta, ne găsesc cu grija zilei de mâine, orizontul politic fiind încărcat cu nori mai mult ca nici odată.

Toţi se întreabă dacă vom avea pace saŭ dacă vom fi siliţi să recurgem la arme pentru apărarea intereselor noastre în Balcani.

Nimeni, până acum, nu poate să dea un răspuns precis, totul depinzând de atitudinea vecinilor noştri bulgari faţă de justele noastre revendicaţiuni.

Atitudinea fermă a ţăreĭ în chestia balcanică a fost accentuată şi în Senat.

Atât guvernul de colaborare cât şi opoziţia liberală merg mână în mână pentru apărarea intereselor superioare ale ţăreĭ, în aceste împrejurări de o deosebită gravitate.

Dorind cititorilor noştri sărbătoriĭ fericite, urăm ca anul ce vine să dea noĭ forţe tuturor fiilor acesteĭ ţăriĭ, să le întărească inimele pentru ca cu toţii, la nevoie, să-şi pună la contribuţie energia, avutul şi viaţa lor pentru gloria şi mărirea patrieĭ.

*

In împrejurările actuale e induioşătoare scrisoarea adresată de graţioasa noastră Suverană cunoscuteĭ championne pentru pace baroneasa Berta Sutter. Carmen-Sylva e în potriva războaielor şi e îngrijorată de ziua de mâine.

Suverana scrie: „Totul e întuneric ca şi noriĭ cu ploĭ torenţiale, carĭ de atâtea săptămâni ascund cerul".

*

Desfiinţarea războaielor şi înfrăţirea universală a popoarelor e un ideal sublim. Dar sforţările ce s'aŭ făcut până acum pentru apropierea câţ mai mult a omeniriĭ de acest ideal sunt încă prea slabe. Instituţia sălbatecă a războiuluĭ e în floare. Amintindu-ne numaĭ de războaiele creţene carĭ s'aŭ deslănţuit în ultimiĭ anĭ, ne putem da seama cât de departe suntem încă de idealul păcieĭ.

Războiul, cu adevărat, e ceva înfiorător, masacrul acesta între semenĭ e tot ce poate fi mai sălbatec.

Totuşi, faţă de aşezarea actuală a lumeĭ, or cât de neuman s'ar părea războiul trebuie să-l priveşti ca bun. Şi când încă, în lumea noastră civilizată, predomină dreptul celuĭ mai tare, trebuie să te întăreşti cât de mult, să te aperĭ să lupţi, spre a apăra moşia ce ţi-aŭ lăsat-o strămoşiĭ.

Şi de aceea, Regina noastră orĭ cât de mare partizană ar fi a păceĭ între popoare, la nevoie va fi cea dintâĭ care se va duce pe câmpul de război să aline durerile iubiţilor săĭ copiĭ ca mama răniţilor.

*

Şi fiindcă vorbirăm de război — şi de ce am putea vorbi acum? — să pomenim de soarta dezertorilor romănĭ din Bulgaria.

O telegramă a anunţat, că dezertoriĭ aceştia aŭ fost duşĭ la război cu duiumul şi împinşĭ în primele rânduri fiind secera ţi ceĭ dintâĭ.

Nimeni n'a protestat contra acesteĭ ilegalităţĭ şi nimeni nu va protesta. Ceĭ ce se sustrag dela cea mai sfântă dintre datoriĭ nu se pot bucura de simpatiĭ.

Dar de ce aŭ dezertat soldaţiĭ, însă soldaţiĭ aceştia? De frica războiuluĭ? Nu. De viaţa grea de militar? Nu. De unele persecuţiĭ? Poate.

Şi, în cazul acesta răspunderea cade în sarcina celor carĭ uneorĭ fac insuportabilă viaţa la cazarmă.

Din nefericire, se maĭ găsesc iciŭ cătŭ grade inferioare carĭ, prin purtările lor prea aspre, exasperează pe soldaţ şi-l fac să-şi ia câmpiĭ.

Adevăratul merit e ca viaţa de cazarmă să fie tot atât de plăcută pentru militar, cum e de plăcută viaţa de şcoală pentru elevul sârguitor.

Mestugean

—oo—

O lacrimă de Crăciun

de **AL. CAZABAN.**

Când primi scrisoarea prin care era poftit să sărbătorească — în familie — pomul de Căciun, Tiberiu nu ştiu ce să maĭ facă de bucurie. Sărută plicul, hârtia şi slovele subţirĭ pe carĭ trebuia să le fi scris o mână gingaşe de femeie. Era poftit pentru a doua oară în casa luĭ Stâlpeanu, un cuprins întreprinzător de lucrărĭ publice. Cu Elvira, fata cea maĭ mică a antreprenoruluĭ făcuse cunoştinţă la o serată studenţească. O întâlnise apoĭ la teatru împreună cu părinţiĭ eĭ care îl primiră cu căldură, când s'a dus să îĭ vadă în lojă. Altă dată o găsi singură în pinacoteca dela Ateneŭ. Aci, avu prilejul să-ĭ vorbească maĭ mult, să 'ĭ privească în linişte ochiĭ albaştriĭ, şi să-ĭ atingă uşor braţul, de câte orĭ o oprea în faţa unuĭ tabloŭ maĭ de seamă.

Atuncĭ, s'a despărţit de ea cu o părere mare de răŭ că i-a vorbit numaĭ nimicurĭ artistice, în loc să-ĭ spue lucrurĭ pe carĭ trebuie să le aŭdă urechea uneĭ femeĭ frumoase.

Acum, se învârtea într'un picior:

— Ea mi-a scris... E scrisul eĭ!.. Cum şi-a adus aminte de mine?

După ce se maĭ linişti puţin, rămase de odată îngândurat. Pe fruntea luĭ de copil, se săpă uşor o dungă de încruntare. Îşi amintise că n'avea banĭ şi în mintea luĭ prea tânără îşi închipui că ar fi fost o ruşine pentru el, să n'aducă Elvireĭ un dar de Crăciun, o amintire...

Îşi munci gândul căutând mijlocul prin care ar putea să găsească banĭ. Nu găsi însă nimic, şi fără voie, ochiĭ luĭ se opriră la zidul dinspre răsărit, la icoana de aur, înfăţişând pe mântuitor răstignit pe sfânta cruce. Era singura amintire dela mama luĭ, care închisese ochiĭ numaĭ de un an. Alungă cu spaimă un gând care îl cuprinsese de odată, a uneĭ fapte ruşinoase. Închise ochiĭ ca în faţa uneĭ ispite, şi rămase câtva timp nemişcat, cu capul în pământ. Când deschise ochiĭ, umbrele sereĭ puneaŭ pete plumburiĭ pe strălucirea geamurilor. Un ornic din apropiere numără, rar, cincĭ bătăĭ sonore. In odaie, pe nesimţite se furişa noaptea, ştergând contururile mobilelor, topindu-le par'că 'n întunerec. Nu trecu mult, şi în casă, aproape nu se maĭ vedea. Numaĭ în colţul dinspre răsărit licărea, din când în când, strălucirea argintuluĭ care îmbrăca icoana. De odată o lumină vie izbucni lângă fereastră. Cineva aprinsese felinarul din stradă.

Tiberiu se ridică:

„Vaĭ şi n'am de cât treĭ ore!..."

Apoĭ luând o hotărâre grabnică:

— Ce o fi, o fi! — şi fără să maĭ stea o clipă la îndoială, se îndreptă spre icoană. Suindu-se pe un scaun, o smunci repede din cuĭ, ca şi când ar fi furat-o.

După ce o învăli într'o gazetă şi o piti bine sub palton, ţâşni pe uşă, în stradă.

Nu zăbovi mult în târg.

Când se întoarse era puţin palid, dar ochiĭ luceaŭ de o mare mulţumire. Se îmbrăca cu multă băgare de seamă, ca nicĭ odată. Inainte de a plece, deschise capacul uneĭ cutiuţe de piele neagră. Inăuntru, pe fundu de catifea, sta încolăcit un şarpe mic de mărgele alese. In capul de argint al reptileĭ, strălucea douĭ ochĭ de rubin aprins. Era o brăţară de preţ care putea să încânte pe cea maĭ pretenţioasă femeie.

. . . . . .

In casa luĭ Stâlpeanu se şi adunase lumea, când sosi Tiberiu. Doamna Stâlpeanu îl prinse cu o privire bună de mamă, iar Elvira îĭ zâmbi tainic din colţul guriĭ.

Maĭ toţĭ musafiriĭ eraŭ rude de ale luĭ Stâlpeanu. Veniseră cele două fete măritate, cu bărbaţiĭ şi copiiĭ lor. Cea maĭ mare avea patru, iar cea maĭ mică treĭ. O altă rudă de a doamneĭ Stâlpeanu cărase cu ea încă cincĭ copiĭ. Mă rog, maĭ toţĭ veniseră cu copiiĭ, că doar era sărbătoarea lor. Ţipetele şi râsetele lor acopereaŭ aproape vocele oamenilor marĭ. Era un zumzet de perle şi de argint.

Toată lumea fu primită în camera de lucru a domnuluĭ Stâlpeanu, căcĭ în salonul cel mare era aşezat pomul de Crăciun. După masă, trebuia să treacă cu toţiĭ în salon ca să se bucure de bucuria copiilor când vor da ochiĭ de pomul strălucitor. Inginerul Ernest Lupescu al doilea ginere al luĭ Stâlpeanu — îşi luase el însărcinarea să împodobească pomul, cu măestrie. Nicĭ nu se arătase încă, aşa era de ocupat cu aşezarea podoabelor aurite şi argintate. Intr'un rând, când Tiberiu se apropiase de fata antreprenoruluĭ cu gândul să-ĭ laude rochia şi frumuseţea eĭ strălucitoare, se arată de odată în uşă cumnatul cel maĭ tânăr al Elvireĭ.

— Aide vino! — îĭ strigă el de acolo. — Vino te rog Elviră de mă maĭ ajută.

Elvira sări veselă, strecurându-se ca un fulger prin şiragul copiilor.

Doamna Stâlpeanu se apropiă de Tiberiu:

— N'aĭ idee câtă trudă pe capul luĭ Ernest cu pomul ăsta! De patru zile lucrează într'una... Noroc că l'a maĭ ajutat Elvira... Altfel nu-l isprăvea nicĭ acum.

Tiberiu o ascultă gândindu-se cât ar fi fost de fericit dacă ar fi împodobit el pomul, în locul luĭ Ernest.

După puţină aşteptare, începu să se frământe nerăbdător pe scaun. Nu se gândea acum de cât la un plan: Cum să se strecoare în salon, fără să fie văzut de nimenĭ, şi să acaţe brăţara de o ramură a pomului. Şi cu atât se frământa maĭ tare, cu cât vedea că se apropie ora mescĭ şi că ceĭ douĭ din salon nu maĭ eşiaŭ odată. Ar fi fost nemângâiat să piardă prilejul să facă Elvireĭ această plăcere neaşteptată.

In sfârşit. O văzu viind cu faţa înbujorată, cu ochiĭ strălucitorĭ. Făcându-şi repede loc printre copiĭ, se îndreptă spre fundul camereĭ şi dispăru pe o uşă.

Cum toată lumea se amestecase în jocul nebunatec al copiilor, Tiberiu găsi prilejul să se strecoare nebăgat în seamă de nimenĭ.

In salonul d'abia luminat, pomul de Crăciun aştepta într'un colţ momentul ca să fie aprins. Tiberiu se apropiă tiptil, şi după ce legă o etichetă, cu numele Elvireĭ, de brăţară, atârnă reptila alăturĭ de un înger de ceară.

Când se gătea să plece, de odată auzi un pas grăbit care se îndrepta spre salon. Ruşinat, să fie descoperit în clipa aceia acolo, tânărul se retrase îndată, ascunzându-se în colţul întunecat din dosul pomuluĭ. Uşa se deschise uşor şi Elvira intră înăuntru. Căută par'că pe cineva.

„Oare nu mă caută?" se întrebă Tiberiu simţind o tăcătură plăcută în inimă. Dar nădejdea asta se stinse pe loc. In sală se auziră şi alţĭ paşĭ. Când uşa se deschise, Tiberiu văzu, u o uşoară temurare a inimeĭ, intrând pe cumnatul Elvireĭ. Ernest veni de-adreptul la ea şi îĭ cuprinse mijlocul. Tânăra fată se îndoi ca tija uneĭ floĭ peste braţul luĭ, lăsându-şi gura în voia sărutărilor.

Tiberiu îşi pierdu răsuflarea. Tâmplele îĭ svâcneaŭ cu putere şi simţea că picioarele nu-l maĭ ţin.

Noroc că în clipa ceia cine-va strigă numele feteĭ. Elvira se smuci, râzând, din strânsoarea braţelor şi trăgându-l pe Ernest de mână, îl îndemnă:

— Haidem... Ne chiamă la masă!

Cum plecară, Tiberiu eşi din ascunzătoarea sa, şi se strecură nebăgat în seamă în lumea copiilor.

Se gândea să plece din casa ceia, să nu maĭ vadă nimic, d'a tocmaĭ atuncĭ doamna Stâlpeanu veni să 'ĭ ia braţul.

La masă, stătu lângă Elvira. Toţĭ îl priveaŭ cu drag, afară de Ernest care 'ĭ arăta o răceală mare. Deşi Elvira îngrijea de el, să nu-ĭ lipsească nimic, totuşĭ pentru Tiberiu, masa asta era un adevărat chin. Se prefăcea că râde, când inima 'ĭ plângea.

Noroc că nu era o *masă mare*, ci maĭ mult o *gustare* repede. Nerăbdarea copiilor de a vedea pomul de Crăciun, îĭ făcu pe toţĭ să nu se întindă la vorbă, grăbindu-ĭ chiar să se scoale cât maĭ repede dela masă.

Când uşa salonuluĭ fu deschisă în amândouă canaturile, şi strălucirea pomuluĭ orbi vederea copiilor, izbucni o exclamaţie de admiraţie. Toate gurile micĭ eraŭ deschise, iar ochiĭ viĭ scânteieaŭ de plăcere.

Şi bucuria fu şi maĭ mare, când doamna Stâlpeanu începu să împartă darurile aduse de Moş-Crăciun.

Găsind brăţara adusă de Tiberiu, doamna Stâlpeanu strigă.

— Elvira!... Uite ce ţi-a adus moş-Crăciun!— şi îĭ încolăci pe braţul alb, şarpele cu capul de argint, cu ochiĭ de rubin.

— Ah!... cât de bun a fost Moş-Crăciun strigă fata alintându-se şi aruncă în grabă o privire de recunoştinţă spre cumnatul eĭ. Ernest care părea că se întunecase de odată.

Pe Tiberiu îl prinse vârtejurĭ şi 'ĭ păru că toată lumea asta de culorĭ, de lumină şi fericire era un abis în care se afundă.

Ingerul de ceară, atârnat d'asupra pomuluĭ, îl privea par'că cu ochĭ de satir, cu batjocură, cu milă.

Isĭ lăsă capul în pământ şi îşi înfipse ochiĭ în florile covoruluĭ.

Elvira se apropiă de el şi îĭ puse sub ochĭ braţul alb pe care îl curma uşor şarpele cu capul de argint.

— Vedeţĭ cât de drăguţ a fost Moş-Crăciun! Schimonosind un zâmbet, Tiberiu răspunse înţepat:

— Trebuie să vă iubească mult şi Moş-Crăciun.

Fără să înţeleagă tonul cu care-ĭ vorbi tânărul, Elvira râse cu plăcere, şi sărind zglobie se îndreptă în partea cealaltă a salonuluĭ, de unde o privea cam necăjit, cumnatul eĭ Ernest.

Cu fruntea înfierbântată, Tiberiu eşi în sală, să se răcorească, că nu maĭ avea aer. Dând cu ochiĭ de paltonul care atârna în cuer, se îmbrăcă îndată şi din câţi-va paşĭ se trezi în stradă.

Când se văzu acasă, în odaia luĭ

neîncălzită şi pustie, căzu pe un scaun şi prinzându-şi capul în palme, rămase zdrobit ca un condamnat la moarte.

De odată tresărind, îşi ridică ochii la peretele dinspre răsărit. Când nu mai zări licărind argintul care împodobea răstignirea lui Cristos, Tiberiu înecă un suspin şi nu putu s'oprească lacrima care izvora fierbinte din adâncimele inimei.

I. N. R. I.

Născându-te, sublime Crist,
Aprins-ai steaua mântuirii
Ca dintr'un suflet de artist
Să naşti isvoarele iubirii...

Şi peste idolii de ieri
S'aruncă mărama primăverei
Ca să ne mântui de dureri,
Jertfind viaţa ta durerii.

Din slava sfântului extaz
Spre-a binecuvânta milenii
Pe-al vremii cer răsai şi azi
Ca un luceafăr între genii.

Şi 'n semnul crucii tu ne strânghi
Pe-a dragostei eternă stâncă
Ca'n suflete să ne răsfrângi
Credinţa limpede şi-adâncă.

In ea sunt lacrimi de artist
Ce-au plâns restriştea omenirii,
Sunt ochii tăi, sublime Crist,
Şi 'n ei isvoarele iubirii.

Dar astăzi turmele de oi
Uitară drumul la fântâne —
E duhul rătăcirii 'n noi
Şi Doamne, tu ştii, ce-o fi mâne!

De-aceea ţie noi jertfim
Şi gândul nostru azi şi dorul
Ca să ne 'nveţi să ne iubim.
Cum ne-a iubit Mântuitorul.

Leontin Iliescu

DOMNUL BOTEZ

de ***D. IOV***

In seara întâi de Crăciun, acum câţi-va ani, rătăceam pe străzile Iaşilor, socotind cum aşi putea mai bine omorî timpul. Era un ger de vedeai răsuflarea izbucnind ca un fum şi 'n zarea îngustată de şirurile înalte de case roiau scânteî de argint. Zăpada scârţâia ca nişte cizme noi şi rare ori câte o sanie trecând lăsa în urmă sunete de zurgălăi.

Berăriile pustii. In ziua întâi din sărbători toţi petrec în casă. Şi apoi nici în vizită să te duci nu e frumos.

Tocmai voiam să intru la Tănăsache, când cineva mă strigă din urmă: D-le Sandu! D-le Sandu!

Mă întorc şi ce să văd? Pe domnul Botez! Un om scurt, cu burtă de măcelar, cu ochii de vulpe sub sprâncene circonflexe. Nu ştiu de când îl cunoşteam, nici cine mi-l recomandase. Ştiu că de câte ori mă întâlnea aceleaşi vorbe urmau după „bună ziua": Bine, frate-miu, nu vrei să vii pe la mine? Zău, când vii? I-am spus nevesti-mii... Tare aş vrea să te cunoască... D'apoi copiii măi frate-miu!... Patru am... Mersi.

Domnul Botez îmi cuprinse mâinele: Ce faci? Un'te duci? Apoi cu 'n glas în care a strecurat o uşoară nuanţă de duioşie.

— Bine mă, frate-miu, nu vrei să vii pe la mine?

Când i-am spus că n'am nici o ţintă şi că îmi face mare plăcere invitaţia dumneaului, m'a luat la braţ şi 'n pas milităresc nici n'am ştiut când am ajuns în dealul Scăricicăi.

Tot drumul mă gândeam c'am să petrec o sară veselă şi că omul numai de noroc să nu se plângă.

Scoborâşul era anevoios. Scările făcute din lemne erau lustruite de săniile băeţilor, iar balustrada de pe lângă zidul caselor abia se vedea din troian.

Dealul Ţicăului părea un munte de vată, iar felinarele, nişte candeli cu puteri infime de lumină.

„Încet-încet, să nu cazi, domnule Sandu... Aşa! Iacătă-ne scăpaţi în vale... Amu la deal...

Domnul Botez gâfâia ca o harmonică spartă şi cu mâneca paltonului ştergea năduşeala de pe frunte.

— N'ai idee, frate-miu, ce bucurie faci nevesti-mei... Strâşnică. Să ştii că ea o să şi te 'nsoare...

— Mă rog, mă rog, Domnule Botez, prea mult...

— Ce mult, Domnule, ce mult? Mă rog?, dacă nu ţi-o găsi ea o fată ştii... colea... să nu-mi zici frate-miu!..

După ce am urcat uliţi cu zăpada până la genuchi, urmăriţi de lătratul câinilor ca pe la ţară, D-nul Botez s'a oprit în faţa unei portiţi vopsită cu verde. In fundul ogrăzii o casă mare, curată. Chibzuiam să aibă patru-cinci odăi.

Intrăm. Imi las şoşonii în antret şi intru într'o odaie mare, de-o eleganţă mijlocie, dar foarte curată.

O femeie scundă îmi iese înainte.

„Lenţa, recomand pe Domnu Sandu... Nevastă-mea!.. Îi sărut mâna, o mână aspră şi cu unghii murdare.

Domnul Botez începe să mă laude: Domnul Sandu, frate-miu, despre care ţi-am vorbit... Bun băiat... Îi spuneam pe drum că dacă nu li-i însura tu, apoi...

Coana Lenţa, furişindu-şi privirile: Cu mare plăcere... La noi, pe-aici sunt fete bune, nu urâte, şi cu ceva parale...

Domnul Botez trase scaunul lângă mine.

„Da bine că te 'ntâlnii, măi frate-miu... N'ai idee ce mare plăcere ne faci...

Vorbea repede, când să 'ntrerupea răsufla greoi şi 'ncepea dumneaei vorba. Patru băeţi, cel mai mărunt ca de 8 ani, ascultau, smirnă, pe pat, lângă sobă.

Mai bine de jumătate de ceas m'a descusut, mi-a aflat familia, leafa, etatea şi că am făcut armata. Obosit de drum şi cum în casă era cald, îmi era o sete îngrozitoare.

Tot vorbind, ba una, ba alta, observ că lumina scade, că odaia devine din ce în ce mai obscură.

— Da ce-i asta, Lenţo, întreabă domnul Botez?

— Se vede că s'a isprăvit gazul.

— Bine, tocmai acuma!.. Şi tu să nu te îngrijeşti.

Ce-ar să zică domnu Sandu...

„Nu face nimica, să întâmplă une ori, răspund eu.

Coana Lenţa deschide un sertar, caută ceva, apoi îl închide.

— Nicule, n'avem mărunte...

— N'avem mărunte? Nu face nimica... Apoi adresându-se mie: d-le Sandu, fii bun te rog, dă să ieie un litru de gaz, c'aşi da să schimbe dar mă tem să nu prăpădească restul pe drum...

N'aveam decât de cinci şi de doi lei în buzunar.

Scot şi dau 2 lei băiatului care aştepta, cu sticla în mână, cu o privire îndrăzneaţă, ca şi cum aşi fi fost dator să-i dau.

Cât gaz o fi cumpărat nu ştiu. Dar rest nu mi-a adus.

După ce mai stătură puţin de vorbă, Domnul Botez întreabă pe doamna: Da ceva mâncare nu ne dai? Zău, a crede Domnu Sandu...

— Par'că nu ştii că s'a isprăvit dimineaţă tot ce pregătisem.

— Nu face nimic, găsim noi! Ia vină 'ncoa, Costică. Să te duci în colţ să iei jumătate de chilogram de caşcaval, un chilogram de mezeluri... bune să-ţi dee... jumătate de chilogram de pastramă... Ai să ţii minte? Ia spune şi tu... Aşa... Să spui pentru cine cumperi.

— Fii bun, frate-miu, dă dumneata, că ai mărunte, că ies eu pe urmă şi schimb...

— Scot şi dau cinci lei. Până să vie băiatul, doamna Botez a aşezat masa şi şease tacâmuri. Eu socoteam: Ei sunt 6 şi cu mine fac 7. Sau poate doi copii vor mânca din aceiaşi farfurie?

Rest iar n'am văzut. Coana Lenţa desfăcu pachetele, împărţi prin farfurii toţi se aşezară împrejurul mesei. Mâncau, de parcă nu mâncaseră de trei zile. După ce-au isprăvit mezelurile şi pastrama şi-au ajuns la caşcaval, Coana Lenţa îşi aduce aminte şi de mine: „Poftim la masă, domnule Sandu... Dar domnul Botez îi taie vorba: Lasă-l, frate-miu ce-l sileşti pe om, crezi dumneata c'a venit flămând aici?

Incepeam să fiu neliniştit. Toate bănuelile prindeau fiinţă în mintea mea. Păţaniile ce le citeam prin ziare, că s'au petrecut prin Ţicău, aşteptam să le văd în noaptea asta. Scot ceasul şi mă uit. Unsprezece!

— Ce eşti — grăbit, Domnule Sandu?

— E cam târziu... şi până ce-ajung acasă mă apucă miezul nopţii.

— Da n'ai să te du-ci, n'ai să te duci... Stăi măcar să iei un pahar cu vin... Ia du-te mă şi ia două litruri de vin... să spui că pentru Conu-Nicu... roş...

Băiatul să uita nedumerit.

— Ce te uiţi aşa? Du-te că-ţi dă el Domnul Sandu.

Mai dau încă cinci lei. După ce-a eşit băiatul, iar scot ceasul.

— Da n'ai să te du-ci!.. Mai stai puţin... Odată vii şi dumneata la noi...

Băiatul s'a întors, a pus sticlele pe masă şi s'a apropiat de mine, ţinând în mână trei lei, restul.

— Ce faci mă? Treci la masă! Ce Domnu Sandu are nevoie de rest?

Umplură paharele. Mi-era o sete grozavă. Crăpau buzele. Mi se făcuse gura pungă. Şi vinul era roş ca sângele de iepure şi răspândea o aromă pofticioasă.

Ciocniră toţi, Domnul Botez ură sănătate nevestei şi copiilor „să crească mare", deşertară paharele şi iar le umplură.

Eu nu mai aveam astâmpăr. Imi venea să pui mâna pe palton, şi s'o şterg pe uşă. Şi iar mă uit la ceas.

— Vrei poate să pleci, Domnule Sandu? Dacă eşti grăbit, mă rog, noi nu te ţinem cu sila... Ţine paltonul Domnului, c'are să-ţi dee un gologan.

Noroc că 'n timpul cât mi-a ţinut paltonul, scotocind buzunarele jilet-cei dăduî peste un zece bani. Altfel, cum îmi mai rămăsese cinci lei în buzunar, trebuia să-i dau şi pe-aceia.

Când am ajuns la poartă, pe furiş făcui o cruce, mulţumind c'am scăpat şi cu-atâta.

Tocmai în dealul Scăricicăi am început să simt frigul la picioare. Şi-atunci mi-am adus aminte că şi şoşonii au rămas la „frate-miu".

Şi par'că în ciuda vântului care începuse să-mi şuere pe la urechi, mi-am zis: „Fie, c'am avut şi eu odată noroc în viaţă".

Al treilea Concurs literar

AL

Universului Literar

Printre elevii şi elevele şcoalelor secundare

MAXIMĂ

«Modestia dă relief tuturor talentelor».

Duclos

Ce a voit moralistul francez să înţeleagă prin această maximă?

Răspunsurile se primesc până la 31 Decembrie.

Concursul nostru de frumuseţe

Fotografiile pentru participarea la concursul de frumuseţe deschis de revista noastră printre băeţii în vârstă de la 5—8 ani, se primesc cel mai târziu până la 20 c.

CRĂCIUNUL LA RUŞI

Ruşii umblă cu „colinda" ca şi Românii. In Rusia Mică, colindătorii iau cu ei şi o copilă, care simbolizează sufletul câmpului. De dimineaţă până seara, de la Crăciun până la anul nou, copii străbat stradele satului, cântând în faţa colibelor, cântece de laudă pentru care cer răsplată. Vizitele acestea se numesc pe ruseşte „sedroval".

Tot în această epocă au loc multe practice superstiţioase. Fata care vrea să se mărite, pune o scară pe un zid şi se urcă pe scară, spunând pe fie care treaptă ce a urcat: „da", „nu", etc. Dacă pe ultima treaptă a zis „da", atunci se mărită în cursul anului.

La Crăciun, fetele se preumblă în grupuri. Din când în când vezi pe câte una, că asvârlă paltonul cu un gest nervos; direcţiunea în care se duce paltonul, indică locuinţa viitorului soţ al fetei.

Umblă apoi copii cu steaua, ca şi la noi, cântând anumite cântece ocazionale.

ISUS CHRISTOS şi Maria Egipteanca

— După Remisoud —

Vezi tu acele livezi verzi, presărate cu flori albe? Nu din cauza florilor lucesc livezile aşa de alb, ci de lucesc de la hainele curate ale Domnului. Intr'o seară tainică Isus Christos trecea printre livezi, însoţit de o copilă mlădioasă ca un fir de trestie, Maria Egipteanca.

Copila sălta vioaie, şi se acăţa cu degetele de vestmintele curate şi cu ochii ei negri ca noaptea privea în ochii Mântuitorului.

Sfânta întrebă pe Domnul:

— Spune-mi, prea milostive Doamne, pentru ce luna este aşa şi pentru ce strălucesc stelele.

Şi Mântuitorul zise:

— Tu eşti o fetiţă proastă şi neînţelegătoare! Dar ascultă-mă: Când eram mic seara multă vreme nu-mi puteam închide ochii, şi vorbeam mereu întrebând pe Maica Domnului despre toate lucrurile. Şi astfel odată Maica Domnului zise: „Dacă taci şi dormi atunci de sărbători îţi voi ţese o cămăşuţă de aur". Nu mai puteam de bucurie, strigând mereu: „Voi avea o cămăşuţă de aur!" şi ascultai de Maica Domnului. Pe nişte cărări netede se duse Maica Domnului până la cărarea verde, care ducea la poarta Raiului, unde se afla Floarea Soarelui care ţine judecată asupra tuturor florilor. Şi acolo Maica Domnului începu să ţese fire de aur. Dar deodată veniră în sbor mai mulţi şoimi cari îi smulseră firele de aur. Maica Domnului chemă pe Ioan Botezătorul zicându-i:

CJ CU Cluj / Central University Library Cluj

— Botezătorule, caută cuibul şoimilor, puii să-i ţii tu".

Ioan Botezătorul se duce să caute firele pierdute, dar nu umblă mult pe drum ci se întoarse:

„Nu pot să caut, zise el, n'am destulă putere: şoimii s'aŭ ridicat sus de tot sub bolta cerească şi din firele de aur şi-aŭ făcut un cuib—luna de aur. Şi puii de şoim nu-i pot lua, ei aŭ făcut din ele numeroasele stele". De aceea luna este astfel şi de aceea strălucesc aşa stelele.

— Doamne, dă-mi numai un fir de aur, se ruga copila, Maria Egipteanca şi trase pe Isus de haina sa curată şi cu ochii ei negri ca noaptea privea rugătoare în ochii Mântuitorului.

— Pentru ce-ţi trebue firul de aur?

— Îl voi împleti în părul meŭ.

Şi prevăzând şoapta sfinteĭ, Domnul, fără să se gândească mult zise:

— Tu voĭ avea un fir de aur!

Şi luna lucea, iar stelele nenumărate scânteiaŭ pe bolta albastră a cerului.

C. Scurtu.

LITERATURA BULGARĂ

STEAUA

de IVAN VAZOV.

Pe după şesurile întinse ale Mesopotanieĭ, la răsărit de Liban, într'o noapte senină, când cerul era presărat de stele sclipitoare care luceaŭ ca nişte briliante viĭ, deasupra lumeĭ dorminde se arătă deodată o nouă stea.

Steaua aceasta pe care nicĭ un ochiŭ omenesc nu o maĭ văzuse încă până atuncĭ, era o stea mare, o stea lucitoare ca şi un soare, iar sclipirea eĭ puternică izgonea stelele din jurul eĭ, care scânteiau dinspre apus.

Oameniĭ carĭ o vedeau se minunaŭ mult. Şi repede se duse vestea despre apariţia eĭ maĭ în toate oraşele şi satele regatuluĭ. Şi cu toţiĭ se mirau întrebându-se ce însemnează vedenia aceasta cerească.

Şi nimenĭ nu ştia ce să răspundă Iar pe la ora 15 din noapte svonul acesteĭ stele miraculoase, ajunse până la urechile celor treĭ învăţaţĭ aĭ Chaldeeĭ, oamenĭ de ispravă şi cunoscătorĭ în ale scrierilor, pulând străbate veşnicia şi citi tainele eĭ.

Iar când eĭ priviră steaua rămaseră uluiţĭ, fiindcă nicĭ unul, cu toată deşteptăciunea lor nu putu ghici aceea ce prevestea acea lumină cerească.

— Să maĭ răsfoim puţin cărţile profetice din vechime. Poate în ele vom găsi ceva scris despre această apariţie.

Şi eĭ se căsni cu multă sârguinţă să pătrundă în vechea înţelepciune, scrisă pe pergament.

Treĭ zile şi treĭ nopţĭ învăţaţiĭ răsfoiră scrierile profeţilor, le citi şi se sfătui pentru a găsi un rezultat maĭ limpede al taineĭ.

Şi spre sfârşitul nopţeĭ a treia învăţaţiĭ se înveseliră, căcĭ găsiră în cărţĭ prezicerea acesteĭ stele miraculoase.

Şi această veche prezicere, prevestea că vor veni epocĭ nouĭ, când în spre apus, în regatul *Iudeeĭ*, se va naşte un nou rege. Şi semnul naşteriĭ luĭ va fi o stea nouă, sclipitoare care se va înălţa spre apus, tocmaĭ în spre locul unde s'a născut noul rege.

Şi astfel înţeleptiĭ prinseră să vorbească între eĭ. Primul zise:

— Nicĭ un rege dintre oamenĭ nu fusese prevestit până acum de o asemenea stea. Regiĭ ceĭ maĭ marĭ de pe pământ erau avuţĭ şi porunceaŭ, dar venirea lor în lume nu era prevestită cu un semn atât de glorios. Probabil, noul rege va fi maĭ mare ca marele Sezostris a căruĭ glorie strălucea peste sutele de porţĭ ale Tireĭ de lângă binecuvântatul Nil, şi până pe piscul Libanuluĭ acoperit cu cedriĭ uriaşĭ, va fi maĭ puternic de cât a tot putintele Kir care-şĭ întinse mâna pe toate ţările şi împărăţiile dintre marea occidentuluĭ şi undele clocotinde ale oceanuluĭ oriental; şi maĭ mult ca Alexandru Macedon care cu sabia luĭ biruitoare duse vestea de el de la munţiĭ Traciei acoperiţĭ cu zăpezĭ, până la izvoarele Sfântuluĭ Gange.

Iar al doilea înţelept zise trist:

— Să te cutremurĭ, pământule sărăcăcios, căcĭ astăzĭ se va naşte un cuceritor înspăimântător! Câmpiile tale vor fi din nou acoperite cu trupurĭ omeneştĭ şi râuleţele tale precum şi pârâiaşele cristaline îşĭ vor vedea undele înroşite cu sânge omenesc şi poate că nicĭ odată nu se vor înălţa la cerurĭ atâtea plânsete şi tânguirĭ!

Cel de-al treilea învăţat zise:

— Binecuvântat să ne fie părul alb, căcĭ el ni-e semnul de bucurie şi speranţă, fiindcă noĭ nu vom supravieţui aceleĭ zile grozave, când noul rege, ce se va naşte va creşte şi va deveni bărbat, şi prin agitarea spadeĭ luĭ va acoperi pământul cu foc, ruine şi trupurĭ sângerânde, lacrămĭ şi desnădejde! Fiindcă gloria fiecăruĭ rege se înalţă pe ruinele altuia şi fiecare învingere e cu scârbă cumpărată în deşert.

Atuncĭ toţĭ ceĭ treĭ învăţaţĭ ziseră:

— Fericiţĭ suntem, că nu vom maĭ trăi să ajungem şi acea zi neagră.

Şi apoĭ maĭ spuseră şi ceva despre numele nouluĭ rege. Şi ispitiţĭ vru să ştie numele nouluĭ cuceritor al pământuluĭ, pe care îl va acoperi cu sânge şi ruine.

Şi căutară din nou găsind semne misterioase în scriptură, şi mult sao căznit pentru a ghici sensul acelor semne.

Şi surprinşĭ găsiră că numele nouluĭ rege va fi:

— *Iubirea!*

Şi mult s'au minunat vrăjitoriĭ inimile lor săltau de bucurie, ca toată frica lor de oamenĭ dispărus

Atuncĭ cu toţiĭ spuseră:

— Fericiţĭ de treĭ orĭ fericiţĭ, suntem, că am ajuns să trăim şi să vedem naşterea regeluĭ *Iubireĭ*. Să mergem să-l adorăm, steaua ne va conduce la el.

Şi ceĭ treĭ vrăjitorĭ cu bărbile albe, luară cu eĭ aur, smirnă şi tămâe, ca să le ducă la leagănul nouluĭ rege, călătorind astfel spre munţiĭ Libanuluĭ.

Iar steaua mergea înaintea lor arătându-le calea.

din Esperanto de **Miluţă Simion**

Naşterea Domnuluĭ nostru Isus Christos

AŞTEPTARE

Ciudă 'mi-e că nu maĭ vine!
Ninge 'ntr'una şi e ger;
Dorul locului mă ţine
In cătuşele-i de fer.

Tremurând aştept. Prin neapte
Caut zarea s'o cuprind;
Aud râsete şi şoapte
Din departe chicotind.

O copilă, — o minune —
Trecând repede pe drum.
Cată lung şi parc'ar spune:
— Nu ţi-e frig de-aştepţĭ acum?

Dar de-odată 'ntorc în pripă
Ochii tulburĭ — este EA, —
Ca 'ntr'un vis o văd o clipă
Şi dispare 'n urma mea.

Plec spre casă, prin ninsoare
Şi mă 'ntreb îndurerat:
— Voĭ surâde mâine oare
Din cupeul luminat?

I. C. Aslan

UN CRĂCIUN
AL ADELINEĬ PATTI

După un splendid concert în sala cea mare a Societăţiĭ de muzică din Viena, povesteşte celebrul impresariu Schurmann, am primit la hotel unde eram găzduit, vizita comisaruluĭ caseĭ imperiale a opereĭ, von Flassak, care îmĭ ceru în numele împăratuluĭ treĭ reprezentaţiĭ extraordinare cu Adelina Patti.

Propunerea mă încânta foarte mult, decât n'o puteam primi maĭ înainte de şase lunĭ, adică prin Maĭ, de oarece pentru tot acest timp aveam angajamente încheiate maĭ dinainte.

— Majestatea Sa, zise comisarul von Flasak, nu poate să aştepte şase lunĭ, pentru ca să-şĭ satisfacă dorinţa ce are de a auzi privighetoarea d-voastră.

— Totuşĭ nu văd nici-un mijloc... Căutaţĭ.

— Excelenţă, cred, că aşĭ putea să învingdificultăţile, dacă aţĭ binevoĭ să mă ajutaţĭ pe cale diplomatică.

— Bucuros.

— Trebue să dăm primul nostru spectacol la Teatru Naţional din Bucureştĭ la 2 Ianuarie; obţineţĭ prin ambasadorul Romaniei, ca regele să autorizeze amânarea debutuluĭ pentru 6 Ianuarie.

— Fiţĭ fără de grijă. Care sunt zilele de care puteţĭ dispune.

— Eu propun 18 şi 27 Decembrie.

— Primesc. Şi, preţul?

— 15 miĭ de francĭ de reprezentaţie.

— Voiţĭ să vi-i achit chiar acum?

— Nicĭ de cum. Numai după spectacol.

— Cum voiţĭ.

Prima reprezentaţie avu loc la 20 Decembrie, şi succesul eĭ luă proporţiĭ fenomenale. La primul antract fui prezentat M. S. Impăratuluĭ, care mă însărcină să transmit d-neĭ Adelina Patti mulţumirile sale, pentrucă a primit să cânte în capitala sa.

Adelina Patti

In antractul următor intru în biroul direcţiuneĭ, pentru ca să mă interesez de data reprezentaţiuneĭ a doua.

— Asta n'o să poată avea loc decât la 27 de oarece zilele de Crăciun sunt consacrate reprezentaţiunilor în beneficiul caseĭ de pensiunĭ.

Imposibil. Cu nicĭ un preţ nu pot rămâne în Viena după 28. Să dăm o a doua reprezentaţie la 24!

— In ajunul Crăciunuluĭ? Peste putinţă! Aşĭ risca să nu fac la casă decât treĭ miĭ de leĭ. De unde să plătesc ceĭ 15 miĭ de leĭ pentru steaua d-voastră?

— Eĭ bine atuncĭ voĭ risca eu... Vă ofer patru miĭ de leĭ pentru cheltuelĭ, şi plătesc pe d-na Patti din buzunarul meŭ.

— Dar, dragă Schurmann, o să rămâĭ fără pantalonĭ.

— Din fericire port şi indispensabilĭ; nenorocirea nu e dar aşa de mare.

Dădui ordine îndată să se lipească afişe. Se va reprezenta „Bărbierul din Sevila". Reprezentaţia începe la 5 precis şi se va sfârşi la 7

şi un sfert. Apoi umplui toate gazetele cu anunţuri cam ca acesta:

„Care e cel mai frumos dar de Crăciun, pe care un logodnic poate să-l facă viitoarei lui soţii, un bărbat nevestii, un tată, ficei lui? Un fotoliu de orchestră pentru „Bărbierul din Sevila" la Teatrul imperial, cu Adelina Patti în seara de ajunul Crăciunului".

In ziua spectacolului, de la opt dimineaţa mulţimea începu să se îngrămădească înaintea ghişeului casei. Pe la unu, circulaţia era imposibilă, serviciul tramwaielor fu cu totul întrerupt, din cauza mulţimei, care staţiona în faţa teatrului. La 3 jum. toate biletele erau vândute şi poliţia împrăştie lumea. Reţeta se ridică la 27,250 lei.

Când Adelina Patti intră în scenă în rolul Rosinei, artiştii înaintară către ea, şi Bartholo îi oferi în numele tuturor un încântător copac de Crăciun cu lumânările aprinse, şi toată lumea ridicându-se ca un singur om, îi strigă:

— Sărbători fericite!

Diva, foarte mişcată de acest dar entuziast al camarazilor, îmi zise:

— Dragul meu Schurmann, să iniţi pe toţi artiştii care au jucat în piesă să petreacă cu noi la hotel Imperial. De oarece ai făcut o afacere strălucită veţi suporta cheltuelile banchetului pe din două cu mine.

— Bucuros.

Poruncii supeul şi invitai pe toţi artiştii şi pe profesorul Hermann, prestidigitator celebru, care în seara aceia a dat cel dintâi „*chix*" răsturnând farfuria cu mâncare, — pe când se exercita — peste rochia strălucită a Adelinei Patti, care o costa peste şapte mii de lei.

In afară de acest incident seara a fost foarte veselă.

COLINDATORII

— Din viaţa copiilor săraci —

de N. PORA

De patru săptămâni o duceau într'o repetiţie. Cum eşeau dela şcoală se întâlneau şi porneau apoi cu toţii la repetiţie, înfundându-se acasă la Virgil într'o odăiţă rămasă neînchiriată.

In odăiţă nu erau decât două scaune pe care şedeau Iancu, şeful, şi Virgil, ca stăpân al casii ce era. Ceilalţi se răzimau de păreţi, cu paltoanele pe ei, că era frig al naibii şi Virgil şterpelea cu greu câteva bucăţi de lemne dela mă-sa, de-şi mai îndulceau şi ei sufletul.

Au mers strună, toate, până la vacanţă. Se ştiau colindele de rost. Iar Iancu, cu macferlanul roşcat de-asemeni, cu braţele ascunse sub pelerină şi cu pletele frumos pieptănate, nu se putea ţine nici odată fără să le ia toate la rând, cum trebuiau să le cânte.

După ce le da cu diapazonul, tonul la toţi, ridica mâinele şi cu un gest hotărât da semnalul. Când porneau în jos mâinele lui Iancu băeţii începeau, şi apoi diapazonul bătea tactul uşor, mai domol, sau mai repede, cum venea cântecul.

Şi nimeni nu se încurca. Cântec după cântec şi colind după colind, răsunau frumos, de le era drag şi lor de cântat.

Spre seara de Ajun, când s'apropiase sorocul, băeţii eşeau în curte rând pe rând, s'asculte cum iese. Iar Virgil se simţea cel dintâi dator să-şi dea părerea.

Cum intra se trântea burzuluit pe scaun:

— Păi bine mă, tânărul secund abia cască ciocul şi rebegitul ăla de Costache mai bine ne-ar lăsa în plata Domnului, decât să horăie ca un cotoi! Cântec ăla la mine măă?!

Costache, basul ceteĭ, să nu se lase:

— Taci băă! Vezi de tine, că te luăm cu noi, aşa, fiindcă n'am avut un'să ne strângem... Ce crezi îi ceva de capul tău?

„Macferlanul" văzând că se cam încurcă iţele, îi lua cu binişorul:

— Staţi mai băeţi, că nu de asta ne arde nouă! Las'că, ştiu eu ce poate fieşcare...

— Aşa! Da-i vorba că să ţii socoteală de asta la împărţeală—mormăi Costache ca din hornul sobii.

Şi după ce tuşi de două trei ori mulţumit, dă cu cotul vecinului, un semn al lui, ca şi cum i-ar fi zis: „te puşei iar cu botu pe labe..."

Băeţii, să se prăpădească de râs. Nu mai puteau după glumele şi poznele lui Costache căruia îi ştia toţi de frică. Şi sfârşeau fiecare repetiţie tăind planuri măreţe pentru seara cea mare...

Toate au mers cum au mers până în seara de Moş Ajun când s'a întâmplat pozna.

Pe la aprinsul felinarelor toţi erau ca pe ghimpi, cu „Macferlanul" în frunte. Numai Costache întârzia. Şi în vreme ce băeţii nu mai puteau de grije, dirijorul ca să-i mai înviioreze, dete drumul glasului, cântând „Mizerere", cu o mână adusă la inimă şi săltând un picior înainte, făcând pe tenorul dela operă.

Ailalţi incremenise cu gurile căscate.

Dar dârdâiau de frig şi nu mai puteau de grije şi nerăbdare. Tăcu şi „Macferlanul" câteva clipe, apoi încheindu-şi haina:

— Aveţi candel?

— Avem —răspunseră într'un glas.

— Daţi-mi şi mie, c'am uitat să îmi iau. Se repezira toţi şi, cât ai clipi, se trezi cu pumnul plin.

Dar Costache tot nu mai venea, iar băeţii tropăiau, să se desmeţească, aflau şi se uitau speriaţi unul la altul.

Iar „Macferlanu", ca să-i mai potolească:

— Să ştiţi că ne aduce Costache încă un bas, Lică dela „Sfânta Vineri". S'auziţi la ăla pedale!

Băeţii nici nu crâcniră, aşa că în cele din urmă porniră, închinându-se toţi, hotărându-se să treacă pe la Costache să-l ia.

Pe aproape şi departe se auzeau urme de colinde, ridicându-se vesele în această noapte de înseminare şi de cântece.

Toţi ciuliră urechile ascultând în cor. „Această noapte e pentru noi, cea mai frumoasă din sărbători"— suna armonios înduioşindu-i.

Numai ei să nu cânte!

— Ce frumos s'aude basul!—miorlăi un pici.

Iar ceilalţi, desmeticindu-se, intrară şi ei la noroc, într'o curte. Colinda merse ca vai de lume. Erau toţi sloi de îngheţaţi şi fără inimă. Insă când văzură banii licărind în palma dirijorului le mai veni inima la loc.

— Bună saftea, da prost am eşit! — încheie „Macferlanul".

Incolo nu mai prinseră nimic. Intr'unele locuri „boerii nu erau acasă", într'altele îi lua la goană câte un dulău, dacă nu s'alegeau şi cu ceva vorbe bune.

Ba într'un loc eşi una la ei, după ce-i ascultă:

— Bine, nu vă e ruşine să urlaţi ca câinii?

— Da dumneata ce eşti, dacă noi suntem câini?—se răţoi Virgil.

Şi n'aşteptară răspunsul, tulind-o în stradă.

*

Tocmai pe la miezu nopţii, când erau opăriţi de tot, le eşi înainte Costache ca din pământ.

Băeţii să-l ia pe sus şi nu alta, că el îi mai înviora cu şoaldele lui.

— Ia, mi s'a făcut milă de voi, c'am văzut cum vă sgorneşte lumea! îi căină el cu glas potolit.

Nu mai crâcni nici Virgil; vedea şi el că nu merge fără bas, chiar aşa cum era Costache.

Cântară într'un loc şi le eşi din plin.

— Mă Costache tu ai venit cu noroc! îl bătu pe umăr „Macferlanu".

Ailalţi chiuiau, săltând de bucurie.

— Ssst!—făcu Costache şi o luă înainte trop, intrând unde ştia el „că-i bine", că mai fusese şi an.

Colind după colind, şi cântec după cântec răsunau frumos, umplând curţile largi cu armoniile ce se ridicau sfioase spre bolta înstelată. Par'că i-ar fi ascultat cineva cu drag, par'că i-asculta şi noaptea aceea de cântec şi înseminare, par'că i-ascultau şi ei...

La sfârşit, începură raita prin prieteni. Intr'un loc, după ce îşi mai veniră în fire din gerul de afară, şi li se desfăcură glasurile cu un ceai, cântară din toată inima unde văzură cum îi ascultau toţi şi, mai ales, vre-o două trei fetişcane frumoase şi trupeşe.

Costache şopti ceva la ureche dirijorului, apoi luă el diapazonul şi cum era tactul uşor, cântecul eşi de minune.

Toţi bătură din palme şi-l lăudară pe Costache, care nu mai putea de fericire, stând în mijlocul fetelor.

Când se depărtară colindătorii se uitară după Costache, care pierise iarăş.

— Mă, al naibii, ăla a făcut ce a vrut, mormăi Virgil — d'aia a venit cu noi...

Şi cum stăteau în cumpănă, ce să facă le eşi înnainte o ceată de vlăjgani cari dădeau buzna în ei.

Băeţii îi luară în huiduieli:

— Gălijanii dracului!

— La oase!

— Au pornit-o şi ei cu colindul!

Şi alte d'astea în vremea aceia, durlaci, neputând dovedi pe băeţi, nemerira într'o berărie.

Iar după ce umblară mult, obosiţi, când să se crape de ziuă colindătorii intrară şi ei într'o simigerie, să facă împărţeala.

Virgil, cu vechea-i pică, zor nevoe să nu-i dea nimic lui Costache.

Un pici îi închise gura:

— Da' mai făceam lăscaie, de nu venea el?

Şi tuşind răguşiţi şi obosiţi de atâta roboteală şi colind, se despărţiră colindătorii luând-o care încotro, spre casă, legându-se să colinde împreună şi la anu...

† SPIRU HARET

fost ministru şi savant ilustru a cărui moarte a produs o adevărată consternare în toată ţara.

Meritele acestui distins fruntaş al neamului au fost relevate în mod solemn şi de adversarii săi politici.

Inmormântarea ilustrului defunct s'a făcut Miercuri.

Carul mortuar era urmat de o mare număr de prieteni şi admiratori ai lui Haret.

Prin moartea lui Spiru Haret învăţământul nostru a suferit o mare pierdere.

Lui Haret, cu drept cuvânt i s'a dat titlul de Omul Şcoalei.

CRĂCIUN MODERN

— SONET —

E o minune pomul! Pe crengi lumânările,
Nuci auriĭ, bomboane, o sabie, un tun,
Un urs curtând o focă, şi cum e la Crăciun
O bogăţie 'ntreagă de jucăriĭ şi stele.

Jur împrejur domni, doamne vorbesc pe canapele...
Copiii vin... se uită... ceva în taină-şi spun
Cu sila, de-abia mâna pe jucării o pun,
Şi-şi iau, blazaţi, o morgă de craĭ trăiţi în rele.

Şi se aud crâmpee: — Tu joci «chemin de fer?»
—Ce zici? guvernul cade?—Eu, când am să fiu mare,
Să ştii de-acum: mi-oi face harem!—Şi eu monşer!

Şi-un piciu, uneĭ fetiţe ce-i dă o sărutare:
— Ca doamnă măritată mi-i fi amantă sper?...
... Iar pomul... pomu-şi plânge luminele 'n uitare!

PRIVIND IN VIAŢĂ

Să ai curajul luptei căci sunt învinşi sfioşii!
In lume, pe Calvarul nevoiei, nu-ţi faci drum
Cu vorbe îngânate, rugând cu ochii roşii.

In furnicarul vieţii înnăbuşit de fum,
De lavă, de şivoae de foc şi mişelie
Când n'ai aripi de vultur eşti prefăcut în scrum.

Imbracăte'n cuirasa puterii, toţi să-ţi ştie
De frică,—şi te'nnalţă mai sus, mereu mai sus
Ca să-ţi sărute umbra câţi vor râvni să vie

Pe culmile pe care avântul tău te-a dus.

Ludovig Dauş

Convorbiri astronomice

Steaua Magilor

Steaua Magilor, Steaua din Betleem a dat de lucru multor învățați, cari aŭ voit să-și explice ce era cu minunata apariție ce a precedat nașterea lui Isus Cristos. Chiar astronomii a căror credință religioasă nu a fost zdruncinată de rezultatele la care a ajuns astronomia, tratând religiunea și astronomia ca două obiecte ce nu aŭ nicĭ o legătură unul cu altul, aŭ căutat să afle adevărul.

Era cometa Halley, aŭ spus unii. Era planeta Venus aŭ spus alții. Era o stea nouă, aŭ declarat mai mulți.

Era însă foarte ușor să se găsească că, steaua din Betleem nu era nicĭ cometa Halley, nicĭ planeta Venus, nicĭ o stea nouă.

Intre alții, un astronom distins, Hans-Hermann Kritzinker a întreprins un studiu serios asupra acestei chestiuni și l-a publicat mai-anii trecuți sub titlul de *Der Stern der Weisen*, steaua înțelepților, steaua magilor.

Kritzinger stabilește că steaua magilor era o *conjuncțiune* a planetelor Jupiter, Saturn și Mercur.

Nu vă speriați, termenul de conjuncțiune e foarte simplu. Când două planete se apropie așa de mult una de alta (în aparență, căci în realitate se află poate la sute de milioane de kilometrii una de alta), se zice că sunt în conjuncțiune. Une ori se apropie așa de mult, în cât formează un singur astru. Ceĭ cari observă bolta cerească de mulți ani, aŭ fost, de sigur, martorĭ aĭ maĭ multor asemenea fenomene cerești. Planetele după cum chiar numele lor de origină elină arată, se mișcă de-alungul zodiacului, sunt călătoare. Așa se întâmplă, că la un moment dat, două saŭ maĭ multe planete se pot observa în același punct al boltei cerești. O conjuncțiune între Venus (luceafărul) și Jupiter saŭ Saturn, e o priveliște fără seamăn, căcĭ aceste planete și maĭ ales cele două dintâĭ, sunt foarte strălucitoare. Nu putem esplica aci pentru ce, dar în treĭ rândurĭ s'a repetat această conjuncțiune. Ultima conjuncțiune a avut loc la 4 Decembrie în anul nașterei lui Isus Cristos și aceasta a fost și cea maĭ interesantă. Dacă e vorba de planete, atuncĭ se esplică pentru ce magii aŭ văzut astrul mișcându-se pe cer. Pentru magĭ, conjuncțiunea a treĭ planete era un fapt astrologic de o mare însemnătate, eĭ știaŭ bine că un asemenea fenomen se întâmplă foarte rar și deci, după credința lor, el trebuia să anunțe o întâmplare cu totul neobișnuită.

Conjuncțiunea planetelor Jupiter, Saturn și Mercur ar fi deci, după Kritzinger singura explicare a fenomenului numit steaua magilor și acea apropiere celebră, ne-a rămas ca o aducere aminte, în stelele pe cari copiii le poartă pe strade, cântând laude întemeietorului religiunei creștine. Dar anii trec, obiceiurile dispar și poate că vor veni vremurĭ, când se va vorbi de „copiĭ cu steaua", ca de lucrurĭ vechĭ, vechĭ, pe cari poate numaĭ anumiți învățați specialiștĭ le vor maĭ cerceta.

Victor Anestin

POVESTE PENTRU COPII *

Un caine și o broască

de MIHAIL NEGRU

Am să vă spun azĭ o întâmplare pe care odată am văzut-o cu ochiĭ meĭ, o întâmplare în care ființă rea a căutat să omoare pe o ființă slabă și nevinovată.

Intr'o foarte călduroasă zi de vară, o broască cenușie, mare nicĭ cât pumnul meu strâns, ședea în marginea uneĭ străzĭ tăcute, lipită de piatra care formează marginea trotoarului; cu pielița eĭ umedă și cu ochiĭ marĭ, boboșațĭ, ședea acolo ascunsă de un dușman spăimântător de puternic care mirosea pământul, vrând s'o găsească și s'o omoare.

Dușmanul era un câine alb, curat, pătat pe alocurea cu roșcat, foarte vioiŭ, cu picioarele subțirĭ și cu coada tăiată scurt. De ce oare și-o fi întinzând el botul mic și ascuțit, căutând să dea peste biata broască ascunsă, care nu-ĭ făcuse nimic?... Pentru că era un câine rău! Eu m'am uitat cu uimire la el, fiindcă știam că numaĭ între oamenĭ sunt ființe cu înfățișarea frumoasă dar cu suflet de rând.

Desigur, dragĭ copiĭ, voĭ știțĭ că și broasca are inimă, o inimă mică de tot, după potriva eĭ; eu gândesc că tare trebue să-ĭ fi bătut inima broașteĭ despre care vorbesc, când a simțit că dușmanul a găsit-o și că ridică piciorul s'o stâlcească! Sărmana de ea, spăimântată, sări odată și ajunse tocmaĭ pe trotoar.

Câinele se păcălise, căcĭ lovise doar piatra cu piciorul; și începu iar s'o caute. Lipită de peretele uneĭ case de pe acel trotoar, de astădată broasca se cutremură gândind că i-a sosit clipa de pe urmă; poate chiar îĭ venea să plângă, aducându-și aminte de aĭ eĭ, de iarba mătăsoasă, de pământul reavăn din care plecase ca să fie acum omorâtă fără de nicĭ o vină.

Se strânse, lipindu-se tare de perete când simți iar pe câine ridicând piciorul, și ochiĭ i se rotiră în cap desnădăjduiți; dușmanul lovi zgâriindu-ĭ pielea pe care ar fi vrut s'o sfâșie.

Moartea era la un pas, și, simțindu-o, broasca, cu o iuțeală de neînchipuit, făcu o sforțare *supra-broșteasca*: respiră odată din adânc și apăsând pe cele două picioare lungĭ dinapoĭ, sări, lovind pe câine sub pântece, și căzu în praful fierbinte al drumuluĭ, tocmaĭ pe partea rănită.

Oprindu-și răsuflarea, ea se făcu lată, lată cât palma mea desfăcută, privind împrejur spăimântată, cu ochiĭ marĭ. Și în vreme ce nenorocita rănită nu maĭ îndrăznea să deschidă gura să tragă un pic de aer și simțea că se înecă în praf, câinele cu botul întins, cerceta locul dealungul zidului.

De sus, soarele vărsa torente fierbinți deasupra lumiĭ, care părea adormită. Când dușmanul își îndreptă privirea spre drum, văzu deodată capul broașteĭ mișcându-se cu spaimă, lângă o piatră cenușie ca și pielea eĭ. De astă dată el se repezi plin de furie, hotărât s'o omoare pe loc. Dar broasca avusese timp să sară pe celalt trotoar de unde, nedumerită și speriată că iar a venit câinele, sări încă odată și se izbi de poarta de fier a uneĭ curțĭ boerești. Ea se lovi așa de tare de poarta de fier încât trebui să stea câteva clipe să-și vină în fire și să poată privi împrejur.

In mijlocul drumuluĭ câinele răscolea praful, dar la o palmă de broască era o deschizătură, un mic spațiu între pământ și poarta de fier de care se izbise; subțiindu-se, lățindu-se, ea se vârî repede prin acest spațiu și intră în curte ca un copil speriat care intră fuga în casă noaptea.

Se pitulă iute în niște ierburĭ uscate de lângă larga scară de piatră a caseĭ boerești, și așteptă cu inima plină de spaimă și de grije.

Aci era umbră și liniște. Stătu câtăva vreme ascunsă, abia respirând, după care capul i se ridică încetișor, cu teamă; apoĭ avu înșfârșit curajul să ne uite spre poartă. Acum putu să răsufle puțin: poarta nu se deschidea.

Și maĭ așteptă un răstimp, ascunsă în firele de iarbă uscată, dar poarta tot nu se vedea mișcându-se. Înțelese atuncĭ că a scăpat de moarte; câinele cel răŭ rămăsese afară ca un dobitoc ce era.

Abia în clipa aceasta broasca simți durerea rănii pe care dușmanul său i-o făcuse; cu gura rupse un fir de iarbă pe care și-l lipi de rana plină de praf și, cu greu, prinse să se 'ntindă și să se strângă regulat, mișcându-și picioarele dinapoĭ, târându-și cu greŭ corpul trudit. Nu găsea însă un pic de apă și nicĭ un fir de iarbă verde pe pământul nisipos pe care se târa, și fu gata să-și blesteme viața, când deodată înaintea ochilor îĭ apăru o adevărată minune: pe o bună bucată de pământ umed, de cealaltă parte a scăriĭ vechĭ de piatră, creșteaŭ în umbră o sumedenie de florĭ albe, roșiĭ, galbene, liliachiĭ. Tot aci, lângă zid, era o crăpătură care ducea drept în pivnița răcoroasă a boerilor carĭ locuiau în această curte frumoasă și binecuvântată ca un raiŭ...

Și broasca noastră, clipi odată din ochiĭ eĭ boboșațĭ carĭ acum eraŭ umezĭ, îĭ ridică spre cerul senin, și oftând, se 'ndreptă spre beciŭ, unde avea să găsească și de hrană, și răcoare și odihnă.

Singur dobitocu de câine rămăsese afară, căutând-o mereŭ prin praful drumului încins de arșiță.

*) Din volumul de „Povestiri pentru copii", care va apare în curând.

MARIA TEODORINI

N'am apucat pe Teodor Teodorini, dar atâta am auzit, că era un actor excelent. Am cunoscut însă pe Maria Teodorini. Cu acest prilej, e bine să relevăm că s'a spus deunăzi că d-ra Marioara Voiculescu e prima noastră directoare de teatru. Era o greșeală, cea dintâĭ diectoare a fost Maria Teodorini. Dar nicĭ un artist nu e maĭ lesne uitat ca un actor. Pe actor nu-l uiți atâta timp cât îl vezĭ și să-l vezĭ pe scenă; un actor care nu se maĭ urcă pe scenă, e uitat după un an. E recompensa imediată prea intensă, ca să fie și durabilă. Buchete fanate, eșarfe cu inscripții și fotografiĭ, aceasta e tot ce rămâne unuĭ actor. Și amintirea.

Maria Teodorini a fost o artistă a Craioveĭ, ba încă prea răsfățată. Teatrul Național de azĭ purta pe vremurĭ numele de „teatrul Teodorini", căcĭ al eĭ era, după moartea prea timpurie a soțuluĭ. Elena Teodorini, celebra cântăreață se afla în străinătate, repurtând succese pe scenele marilor teatre din toate orașele marĭ. Mama eĭ, Maria Teodorini juca încă. Inaltă, bine făcută, frumoasă, mândră, impunătoare, era făcută să joace numaĭ rolurĭ de regină, de prințesă, sau cel puțin de ducesă. Nicĭ contesă, nicĭ marchiză, nu, era făcută pentru un grad de nobleță maĭ inferior.

In voce avea ceva autoritar, era obișnuită să poruncească. Negreșit, dacă încerca să joace în rolul vreuneĭ burgheze, nu reușea.

Angajase artiștĭ de seamă ca I. Tănăsescu, I. Popescu, I. Anestin, ceĭ treĭ Ioni, ceĭ treĭ comicĭ ce se deosibeaŭ atât de mult unul de altul; apoĭ: Maria Petrescu, o artistă neîntrecută, Clotilda Calfoglu, al căreĭ temperament era menit pentru scenă, Fărcășeanu cu soția luĭ, Costache Petrescu, Pandele Nicolau, apoĭ maĭ târziu Bobescu, care cu familia luĭ cea numeroasă, putea să aibă o trupă pe seama luĭ.

Maria Teodorini juca, dar rar; e curios, cum pe acea vreme, un popor de actorĭ și actrițe, oamenii ceĭ maĭ irascibilĭ, puteau fi conduși de o femeie. Dar ce femeie! V'am spus, avea înfățișarea uneĭ regine. Par'că o văd, în *baignoire*, îmbrăcată într'o rochie.... de cutifea roșie, gătită de altfel simplu, dar avea înfățișarea așa, că un simplu colier de-și punea la gât, părea că s'a gătit ca de bal. Era prea decorativă. Iți impunea respect de cum o vedeai și scena mizerabilă de pe vremurĭ, coridoarele înguste, cabinele cele micĭ, murdare, prost luminate, nu te făceau să crezĭ că pot face parte din palatul aceleĭ regine.

Dar teatrul mergea prost și Maria Teodorini se îngropase în datoriĭ. Statul luă teatrul și l transformă în „teatru național". Se pare că erau unele obligațiunĭ luate către fosta proprietară, obligațiunĭ nerespectate, căcĭ marea artistă a murit cu sufletul îndurerat.

Curios! Ceĭ carĭ au apucat-o în floarea vârsteĭ, ceĭ car au văzut-o jucând, nu au scris nimic despre ea. Nu ne poate oare da nimeni amănunte de pe acele vremurĭ? Tănăsescu publicase o broșură de câteva paginĭ, și acelea încurcate, asupra teatruluĭ din Craiova.

Se vor fi găsind însă destuĭ carĭ să știe amănunte. Ar fi păcat să nu le dea la lumină.

Albert

Informațiunĭ artistice și literare

Centenarul nașteriĭ mareluĭ nostru fabulist Gr. Alexandrescu, va fi sărbătorit la Târgoviște, după următorul program:

La 10 a. m. un Te-Deum la catedrala Curtea Domnească; ora 11 a.m. solemnitatea la bustul poetuluĭ din grădina publică, unde vor ține cuvântărĭ d-niĭ G. Cair, prefectul județuluĭ, L. C. Georgescu, profesor; seara la orele 8 va avea loc o serbare în amfiteatrul gimnaziuluĭ, unde vor vorbi d-niĭ I. Brătescu-Voinești, N. Corodeanu, magistrat și L. P. Grün, profesor.

*

Diplomele de frumusețe ale fetițelor reușite la concursul nostru se pot ridica de la redacția noastră în orice zi de lucru. Diplomele artistic executate sunt împodobite cu fotografiile premiantelor.

*

D. B. Delavrancea, nemulțumit de modul cum a fost interpretată la teatrul Național din Capitală ultima piesă a d-sale, *Hagi Tudose*, a făcut cunoscut directoruluĭ teatruluĭ că-și retrage toate piesele.

NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL"

abonaţilor săi la tragerea din luna Maiŭ 1913:

Leĭ 7.000 Leĭ

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier şi bronz **Industria Metalică MARCU**, bulevardul Elisabeta No. 8, Bucureşti.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN: O CANAPEA, DOUĂ FOTOLIURI ŞI PATRU SCAUNE.

O Oglindă veneţiană. - O masă elegantă de mahon cu cristal. -

O frumoasă Lampă pentru atârnat. - O Maşină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat **MARCO DATTELKREMER**, strada Carol No. 62, Bucureşti.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn **MARIN V. GANEA**, şoseaua Mihai-Bravul No. 37 şi strada Şerbănică No. 10 — Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal şi fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cânteece.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într'o cutie fină căptuşită cu catifea.

UNA VIOARA FINĂ cu arcuş şi accesorii de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică *Jean Feder*, Bucureşti, calea Victoriei 54, Furnisorul Curţei Regale.

UNA MADOLINA italiană de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape şi 4 basuri, burduful dublu, cu colţuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică *«La Harpa»*, Bucureşti, strada Colţei No. 5.

UNA JARDINIERA de argint de China, oxidată şi aurită, cu 4 picioare şi două mânere, cu un cristal frumos şlefuit.

UNA FRUCTIERA de argint de China, în parte aurită, cu taleru de cristal, gravat şi dantelat şi şlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o carafă şi patru pahare de cristal, pe o tăvita argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radivon*, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

UNA PENDULA MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumos gravat şi stemuiate, pentru dame.

UNA GARNITURA DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broşă şi un inel, toate cu pietre Simil, Briliant şi Perle.

UN CEASORNIC DE BIROU cu călimară, formă modernă şi frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul şi bine asortatul magazin *«Ceasornicăria Colţei»*, Bucureşti, str. Colţei No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTA «SPORT» cu roata liberă şi frână automată prin contrapedalare.

UNA PUŞCA de vânătoare cu două ţevi, ţevile de oţel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranţă, ţeava stângă choke-bore şi poate întrebuinţa atât pulbere neagră, cât şi pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automatică de mare precisiune «Pieper» cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme *B. D. Zismann*, furnisorul Curţei Regale, calea Victoriei No. 44, Bucureşti

3 CEASOARNICE DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 LANŢIŞOARE DE AUR 14 karate, pentru d-şoare.

6 CEASOARNICE de argint rusesc, cu 3 capace, p. bărbaţi.

6 CEASOARNICE DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbat.

6 CEASOARNICE DE NIKEL cu 2 capace, p. bărbaţi.

6 CEASOARNICE DE ARGINT «Marca Arpad» cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbaţi.

6 CEASOARNICE DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbaţi.

4 LANŢIŞOARE DE ATARNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDIDE LANŢIŞOARE de argint 800, p. dame.

UN SPLENDID CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având şi port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbat.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat. 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDIDE DE ARGINT pentru bărbaţi.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toţi abonaţii mai primesc gratuit un volum din interesanta scriere *«Memoriile Regelui Carol I al României»*, sau un volum din cărţile ce apar în editura ziarului „Universul" tipărite anume pentru abonaţi.

Preţurile de abonament sunt aceleaşi: Pe un an leĭ 18; pe şease luni leĭ 9.15; p 3 luni leĭ 4.65.

Pentru a concura la premiile de maĭ sus, abonaţiĭ pe un an primesc 30 bonurĭ; ceĭ pe şease luni 15 şi ceĭ pe 3 luni 5 bonurĭ. Abonaţiĭ pe un an participă la două tragerĭ, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonurĭ, pentru tragerea următoare.

Administraţia „UNIVERSULUI" nu întrebuinţează incasatorĭ.

Plata abonamentelor se va face direct la cassa administraţieĭ ziarului, prin mandat postal saŭ în persoană.